

שלישי - יציאה ברגל ש מ א ל; בכל התרגילים אנו יוצאים ברגל שמאל, ולמה זה דוקא ב«אחור פנה» יש לצאת ברגל ימין?

ה' בוגן שיחידה מתפקדת יש הכרח להפנות את הראש; אם אין הדבר נעשה, קשה מאד לתפקד להרגיש. השפירה הגיעה אליו. בשעת ההתפקדות, מביטים כולם לחזית, והפניה הראש היא המראה לדעת שבא התור לקרוא את המספר.

בקיצור - את הספל יש לזרוק. על ידי כך נקמץ, בלי ספק, כמה שעות בשביל דברים אחרים. בתרגילינו מתגלה ליקוי אופי אחד, חסרון רציני באמת: איננו יכולים לעמוד בשורה אפילו חמשה רגעים ללא תנועה, ללא דיבורים והערות. עלינו לשים לבנו לסימפטום זה, ולהשתדל למצוא רפואה למכה.

וכריהו

## על כוחו הצבאי של הישוב

שלושה גורמים עיקריים מהווים את כוחו הצבאי של עם: א) הכוח הנפשי-הרוחני; ב) הכוח הפיסי (הבריאות בכלל); ג) האמצעים החמריים. משלושת הגורמים האלה, יש לציין את בריאותו של הישוב העברי כגורם חיובי בהחלט. הרבוי היחסי של בני הגילים הצעירים שבישוב ומצב הבריאות הטוב של בני העליות הקודמות מחזקים את יכולתנו ההגנתית.

אולם, מצד שני אסור לנו לשכוח כי במציאות שלנו ישנם גם גורמים, העלולים במשך הזמן להרוס את הנכס החשוב הזה. ראשית כל: חוסר העבודה, על תוצאותיו האיומות - הזנה לקויה, חוסר דירה והזנחה גופנית כללית. גורם שני כזה לרעה הוא - העדר קופת חולים כללית ומחייבת; נמצא שדוקא ההמונים דלי-האמצעים ביותר צריכים להסתפק בעזרה המינימלית אשר בכוח קופות החולים החלקיות והמוסדות הסוציאליים לתת. אם גם הנפגע מסוג זה אינו נמצא בסכנה, הרי בפני בדיקה רפואית צבאית רצינית לא יעמוד במבחן. מלחמת העולם האחרונה הראתה, כי כבר זמן קצר לאחר פרוץ המלחמה גויסו במדינות שונות אנשים, אשר היו לקויים מכחינה גופנית ועמדו רק על גבול ההתאמה לצבא. גיסות אלו הפחיתו בהרבה את הכוח המלחמתי של יחידותיהם, הן מפני רבוי מחלות והן מפני מיעוט הכושר הגופני.

אם נשים אל לבנו, כי תופעות כאלו קרו בארצות שבהן קיימות קופות חולים ממשלתיות וכלליות, אזי נוכל לתאר לנו, כמה אנשים יפסלו אצלנו. «המלחמה היא אם כל המעשים» אומר הפתגם, על כן נוכל, אולי, לקוות כי היא תיצור אצלנו את קופת החולים הכללית, שהחברות בה תהא חובה לכל אדם עובד ובעל אמצעים מוגבלים. על כל פנים, ימי המלחמה מתייבים אותנו לפתור בעיה זו; ריבוי הרופאים בישוב - (על כל 300 תושבים רופא אחד) - מקיל על סידור הדבר. הגורם השלישי להפחתת הכוח הצבאי הפיסי הוא חוסר סידורים מספיקים למניעת תאונות עבודה ולשמירה על ההיגיינה בבתי המלאכה והחרושת. אין ביכולתי להכנס פה בפרטי הבעיה עם כל חשיבותה, אבל ברצוני להצביע על ספרו של פרופ' חיות (1935), אשר הוכיח, כי כמות תאונות העבודה בענף הבנין באי באופן יחסי גדולה הרבה מאשר בארצות הברית של אמריקה או בארצות מפותחות אחרות, אעפ"י שהבנינים אצלנו אינם גבוהים ומורכבים כל-כך כמו בארצות אלו. פירוש הדבר: ירידה מתמדת בכוחו ההגנתי של הישוב.

ברצוני להעיר לבסוף, כי התופעות הנ"ל משפיעות לרעה גם על יציבותו הנפשית והרוחנית של הכוח ההגנתי. עלינו לדעת, שאי אפשר לעצב את כוחו הצבאי של הישוב על ידי הרשמה בלבד, אלא רק ע"י סיפול מעולות וע"י השגחה בשטחים הסוציאליים השונים של חיי האומה.

ח-א